

8 מאי 2020
י"ד באייר תש"פ

פרטיות בכניסה למקומות עבודה ומסחר במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה –

מסמך מעודכן

רקע

בתקופה האחרונה אנו עדים לחזרה הדרגתית של המשק לתנאי שגרה. משמעות הדבר היא, בין היתר, חידוש פעילות של מקומות עבודה ומקומות מסחר רבים. כחלק מהמהלך נדרשים מקומות עבודה ומסחר מסוימים לבדוק את הנכנסים בשעריהם ולמנוע את כניסתם של חלק מסוים מהם הנתפסים כבעלי פוטנציאל לסכן אחרים, וזאת במטרה למנוע את התפשטות המגיפה.¹ מצב זה טומן בחובו אפשרות לפגיעה בפרטיות לקוחות ועובדים. מטרת מסמך זה הינה להבהיר ולחדד את הכללים המרכזיים בנושא זה בהיבטי הגנת הפרטיות ולהמליץ לגורמים השונים (ובראשם מעסיקים) כיצד לפעול בעניין. נתחיל בהצגת העקרונות המרכזיים של דיני הפרטיות ובהצגת נוסח התקנות הרלוונטיות, ולאחר מכן נעבור לפירוט המלצות הרשות בנושא.

בתמצית, הרשות מבקשת להבהיר שעל המקומות עבודה ומסחר אשר נדרשים על-פי תקנות שעת חירום שיפורטו בהמשך לערוך בדיקות ותשאולים במסגרת כניסת פרטים בשעריהם, להימנע מלאסוף מידע מעבר לנדרש בהוראות הדין ולהימנע מלהשתמש במידע הנאסף במסגרת התהליך אלא לצורך מניעת כניסה למקומות עבודה ומסחר של פרטים העשויים להיחשב כבעלי פוטנציאל להדביק ולסכן אחרים. כל שימוש אחר במידע עשוי להיחשב כפגיעה בפרטיות.

הרשות מבקשת להדגיש כי בהתאם להוראות הדין המעודכנות ליום פרסום מסמך זה, על מעסיקים לא חלה החובה לדרוש מעובדיהם, או מאנשים אחרים הנכנסים למקום העבודה כגון לקוחות, למלא טופס הצהרה בדבר מצבם הבריאותי עם כניסתם לשטח מקום העבודה ובית העסק, ובוודאי לא כזה המחייב ציון פרטים אישיים. לפיכך, עמדת הרשות היא כי דרישת מעסיקים ובעלי עסקים למלא טופס שכזה עשויה להיחשב כפגיעה בפרטיותם של לקוחות ועובדים.

עקרונות דיני הגנת הפרטיות

הזכות לפרטיות הינה זכות חוקתית נגזרת של כבוד האדם כמו גם זכות אזרחית המבטאת את החירות הבסיסית של האדם "להיעזב במנוחה". פרטיות בהקשר זה מתיישבת עם הצורך של אנשים להישאר אונימיים וכן להיות מוגנים מפני התערבות פסולה של רשויות המדינה וגורמים אחרים, בחייהם. תפיסה זו באה לידי ביטוי בדין הישראלי, בין היתר, בהוראות סעיף 2 (1) לחוק הגנת

¹ תקנות שעת חירום שיפורטו בהמשך מגדירות את סוגי מקומות העבודה והמסחר הנדרשים בקיום בדיקות לנכנסים בשעריהם.

הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הפרטיות") המגדיר פגיעה בפרטיות כ"בילוש או התחקות אחר אדם העלולים להטרידו".

חוק הגנת הפרטיות כולל מספר עקרונות מרכזיים. עיקרון אחד הוא **עיקרון ההסכמה**, המבטא את שליטתו של הפרט ביחס למידע הנוגע אליו, ולפיו הפרט הוא האחראי ביחס לאיזה מידע הנוגע אליו נחשף, ולמי. עיקרון זה בא לידי ביטוי, בין היתר, בסעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות, הקובע כי "לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו". על פי חוק הגנת הפרטיות, הסכמה בהקשר זה צריכה להיות "מדעת", קרי כזו הניתנת רק לאחר שאדם מבין את משמעות הסכמתו, ואת השלכותיה. עיקרון מרכזי נוסף הוא **עיקרון צמידות המטרה**. על פי עיקרון זה, המוסדר תחת סעיפים 2 (9) ו-8 (ב) לחוק הגנת הפרטיות, שימוש במידע יכול להיעשות אך ורק בהתאם למטרה שלשמה הוא נאסף מלכתחילה. במובן זה, שימוש במידע למטרה אחרת מזו שלשמה הוא נאסף, מהווה פגיעה בפרטיות.

אמנם, ככל הזכויות, גם הזכות לפרטיות אינה מוחלטת ובהחלט יתכנו נסיבות בהן אינטרסים אחרים, כגון הגנה על בריאות הציבור במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, יצדיקו פגיעה מסוימת בזכות לפרטיות. תפיסה זו מוסדרת, בין היתר, בסעיף 18 לחוק הגנת הפרטיות. עם זאת, פגיעה שכזו צריכה להיעשות בהתאם לתכלית הוראות הדין ולעמוד בעקרונות הכלליים של פעילות תחת סבירות ותום לב, וככל שמדובר בגופים ציבוריים – גם בדרישת המידתיות.²

הוראות תקנות שעת חירום

סעיף 3א (1) לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020, (להלן: "תקנות הגבלת פעילות"), מחייב מעסיקים במקומות עבודה ומסחר לבדוק את הנכנסים למרחבים הנמצאים תחת אחריותם ולהגביל את הכניסה לפרטים מסוימים לאור אינדיקציות מסוימות העשויות להעיד כי הם בעלי פוטנציאל לסיכון אחרים.³

כך, על-פי התקנות האמורות, על מעסיקים, או מי מטעמם, להציג בפני הנכנסים את השאלות הבאות:

1. האם אתה משתעל?
2. האם חום גופך מעל 38 מעלות צלזיוס ומעלה או האם היה לך חום כאמור בשבוע האחרון?
3. האם היית במגע קרוב עם חולה קורונה בשבועיים האחרונים?

² בתאריך ה-23.3.20 פרסמה הרשות להגנת הפרטיות מסמך המתייחס בהרחבה לסוגיית ההגנה על פרטיות במסגרת פעילות להתמודדות עם נגיף הקורונה, הכולל פירוט שאלות ותשובות בנושא. לעניין זה ראו: https://www.gov.il/BlobFolder/reports/korona_privacy/he/PRIVACY_CORONA_QA.pdf

³ לעיון בנוסח מאוחד של תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020 ראו https://www.nevo.co.il/law_html/law01/502_264.htm. יובהר כי על פי סעיף 5 (ב) (2) (ג) לתקנות אלו חובה זו חלה גם ביחס לחנויות שהגורם שמחזיק בהן או מפעיל אותן אינו מעסיק עובדים.

על פי תקנות, לא תותר כניסה למקום העבודה והמסחר למי שלא השיב בשלילה על כל אחת מהשאלות, למעט אדם שהשיב שהוא משתעל בשל מצב כרוני כגון אסתמה או אלרגיה אחרת.

בנוסף, על-פי תקנות הגבלת פעילות, על מקומות העבודה והמסחר הפועלים בהתאם לתקנות אלו להסדיר, ככל האפשר, ביצוע מדידות חום באמצעי שאינו פולשני לנכנסים למקום. בוצעה מדידת חום כאמור, לא תותר כניסת אדם עם חום גוף של 38 מעלות צלזיוס ומעלה. התקנות לא יחולו על אדם הנכנס למוסד רפואי לשם קבלת טיפול רפואי.

כמו כן, סעיף (6) לתוספת השנייה לתקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), תש"ף-2020, (להלן: "תקנות הגבלת מספר עובדים") מבהיר את החובות המוטלות על מקומות עבודה ומסחר בהקשר לתיעוד פעילותם בהקשרים האמורים. כך, תקנות אלו קובעות כי מקומות עבודה ומסחר ינהלו רישום, ככל האפשר באופן ממוחשב, של הפרטים הבאים:

(א) מספר הלקוחות והספקים השוהים במקום העבודה:

(ב) מספר התשאולים ומדידות החום שביצע בהתאם להוראות תקנות הגבלת פעילות:

(ג) מספר האנשים שלא הותרה כניסתם למקום העבודה בעקבות תשאול או מדידת חום כאמור.

לאור ובהתאם לתקנות הוחלט על חיוב מקומות עבודה ומסחר המבקשים לפעול בתקופה הנוכחית בקבלת "תו סגול", המחייב עמידה בכללים שונים. יובהר כי כללי ה"תו הסגול" אמורים אך ורק לשקף את נוסח התקנות. במידה וקיימת סתירה בין הוראות התקנות לאלו המופיעות בפרסומים הנוגעים ל"תו הסגול", הנוסח המופיע בתקנות הוא המחייב.

המלצות הרשות להגנת הפרטיות

לאור כל שפורט לעיל הרשות להגנת הפרטיות מבקשת לחדד את הנקודות הבאות:

1. **על מקומות העבודה והמסחר הנדרשים, על-פי התקנות שפורטו לעיל, בביצוע תשאולים, להימנע ככל הניתן מלהציג בפני הנכנסים בשעריהם שאלות נוספות הנוגעות להיבטים בריאותיים הקשורים לנגיף הקורונה או לבקש מידע אישי אחר הנוגע אליהם, מעבר למפורט בתקנות.** כך, באין הצדקה אחרת הנובעת מאופיו של מקום העבודה והמסחר, על מקומות אלו להימנע מלבקש מציבור הנכנסים פרטים מזהים (כגון שם ומספר ת.ז.) ו/או לשאול אותם שאלות נוספות הנוגעות למצבם הבריאותי במסגרת הליך התשאול. יובהר כי כל תשאול נוסף מעבר לקבוע בתקנות, בוודאי כאשר תשאול זה כולל דרישה להצגת פרטי זיהוי, עלול להביא לחשיפה מיותרת ושאינה נדרשת בדבר מצבו הרפואי של אדם, באופן אשר יביא לפגיעה בפרטיותו.
2. **על מקומות העבודה והמסחר המבצעים תשאולים בהתאם להוראות התקנות שפורטו לעיל להימנע, ככל הניתן, מלאסוף ולשמור מידע אישי על אודות פרטים הנחשף במסגרת**

הליך התשאול והבירור בנוגע להיבטים בריאותיים הקשורים לנגיף הקורונה, והעשוי להביא לזיהויים של פרטים אלו. איסוף שכזה, הטומן בחובו פגיעה ברורה בפרטיות, אינו נדרש לשם עמידה בתכלית התקנות, קרי מניעת כניסה של אנשים בעלי פוטנציאל הדבקה למקומות העבודה והמסחר, ולפיכך יש להימנע מביצועו.

ככל שמידע שכזה נאסף במסגרת הליכי התייעוד הרגילים בכניסה למקומות העבודה והמסחר (לדוגמה, כתוצאה משימוש במצלמות מעקב/אבטחה),⁴ על מקומות העבודה והמסחר להקפיד שלא להשתמש במידע לצרכים שונים, לבחון את הצורך בהמשך שמירתו ובמידה וצורך זה לא מתקיים להביא למחיקתו תוך ימים ספורים, וכן להקפיד שלא להעביר מידע זה לגורמים אחרים (מסחריים ו/או ציבוריים), אלא כנדרש על-פי הוראות הדין ו/או במסגרת דרישה חוקית ומחייבת של גורמי אכיפה ובריאות הציבור.⁵

3. תקנות שעת החירום שפורטו לעיל אינן מחייבות מעסיקים לדרוש מעובדיהם, או מפרטים אחרים כגון לקוחות, טופס הצהרה בדבר מצבם הבריאותי (לרבות כזה הכולל דרישה לקבלת פרטים אישיים) במועד כניסתם לשטח מקום העבודה/בית העסק, ואף לא לאסוף ולשמור טפסים אלו. ככל שמעסיקים ידרשו מעובדים ו/או מלקוחות למלא טפסי הצהרה כאמור הדבר עשוי להיחשב כפגיעה בפרטיות. לפיכך, על מעסיקים להימנע מלפעול כאמור, אלא באמצעות קבלת הסכמה, כנדרש על-פי הוראות חוק הגנת הפרטיות. על סוגיית ההסכמה יורחב בהמשך.

4. שימוש באמצעים טכנולוגיים למדידת חום נועד, על-פי התקנות, אך ורק למטרה של מניעת כניסה של פרטים עם חום גוף של 38 מעלות צלזיוס ומעלה. לפיכך, על מקומות העבודה והמסחר הנדרשים על-פי התקנות שפורטו לעיל להשתמש באמצעים למדידת חום להימנע מלעשות שימוש במידע הנקלט והמועבד במסגרת הבדיקה הטכנולוגית, לרבות עצם נתוני חום הגוף של הנכנסים בשעריהם, לכל מטרה אחרת.

5. בהתאם לתכלית התקנות ועקרונות דיני הגנת הפרטיות מומלץ למקומות עבודה ומסחר להימנע מלשמור את המידע הנקלט במסגרת שימוש באמצעים טכנולוגיים למדידת חום, וזאת במיוחד כאשר מדובר במידע הניתן לשייך לפרט ספציפי ולהביא לזיהויו. במובן זה, ככל שיוחלט במקום עבודה והמסחר על שימוש באמצעים טכנולוגיים המאפשרים מדידת חום של פרטים, כדוגמת מצלמות תרמיות וכדומה, מומלץ כי אמצעים אלו יפעלו רק במסגרת של "זמן אמת", קרי ללא שמירה ותייעוד אוטומטיים של המידע הנאסף במסגרתן.

⁴ להנחיות הרשות להגנת הפרטיות בנושא שימוש במצלמות אבטחה ומעקב ובמאגרי התמונות הנקלטים בהן ראו: https://www.gov.il/BlobFolder/policy/surveillance_cameras_guidelines/he/The%20use%20of%20security%20cameras.pdf

⁵ ככל שאיסוף המידע נעשה על-ידי גופים ציבוריים, סוגיית העברת המידע צריכה להיעשות, בין היתר, לאור הוראות פרק ד' לחוק הגנת הפרטיות.

על פני הדברים נראה כי אין כל הצדקה לשמירת המידע, ובוודאי כזה העשוי להביא לזיהויו של אדם. אולם גם אם יתקיימו נסיבות שבדין המתירות שמירת המידע הנקלט במסגרת שימוש בטכנולוגיות מדידת החום באופן חריג, כגון בהתאם להגנות לפי סעיף 18 לחוק הגנת הפרטיות, אזי על מקומות העבודה והמסחר להקפיד על שמירתו של המידע בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות והתקנות שהותקנו מכוחו, לרבות תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017. בנוסף, יש לבחון את הצורך בהמשך שמירתו של המידע בהתאם למטרה שלשמה הוא נאסף מלכתחילה, ובמידה וצורך זה לא מתקיים, רצוי להביא למחיקתו תוך ימים ספורים. כמו כן, יש להקפיד שלא להשתמש במידע הנאסף לכל מטרה שהיא ולא להעביר מידע זה לגורמים אחרים, אלא כנדרש על-פי הוראות הדין ו/או במסגרת דרישה חוקית ומחייבת מטעמים של גורמי אכיפה ובריאות הציבור.⁶

הסכמה לאיסוף מידע ולשימוש בו

אמנם, על-פי חוק הגנת הפרטיות, הסכמה של פרטים עשויה לכאורה להתיר למקומות עבודה ומסחר לאסוף מידע בהיקף נרחב יותר מזה המפורט בתקנות, וכן לאפשר שימוש במידע לצרכים שונים. עם זאת, הסכמה הניתנת במסגרת של פערי כוחות בין מעניק ההסכמה למבקשה, או כאשר למעניק ההסכמה אין אפשרות אמיתית שלא להעניקה למבקש, עשויה שלא להיחשב ככזו הניתנת מרצון חופשי ומדעת, ומכאן ככזו שקשה לראות בה בסיס מספק לפגיעה בפרטיות.⁷

לפיכך, לאור פערים ביחסי כוחות בין מקומות עבודה ומסחר לאלו המבקשים להיכנס בשעריהם (בין אם מדובר בלקוחות ובין אם בעובדים), ולאור החשש שבהיעדר אלטרנטיבה ייאלצו פרטים להעניק הסכמה לאיסוף ושימוש במידע הנוגע אליהם במסגרת כניסה למקומות מסוימים גם כאשר הם יעדיפו להימנע מכך, **עמדת הרשות להגנת הפרטיות היא כי ככלל על מקומות עבודה ומסחר להימנע מלבקש הסכמה לאיסוף ושימוש במידע במסגרת בדיקת הנכנסים בשעריהם בהקשר האמור, מעבר לקבוע בתקנות ולמפורט במסמך זה.**

בכל הנוגע למידע הנאסף בהתאם לנדרש על-פי התקנות, כדוגמת מספר הלקוחות השוהים במקום או מספר התשאולים שבוצעו, מומלץ כי מעסיקים ידווחו ללקוחותיהם ולמי הנכנס בשערי עסקיהם כי מידע שכזה נאסף, לרבות תוך ציון הסמכות החוקית לאיסוף ומטרתו, והכל בהתאם להוראות סעיף 11 לחוק הגנת הפרטיות.

⁶ ראו לעיל ה"ש 5.

⁷ להרחבה ראו מיכאל בירנהק **מרחב פרטי: הזכות לפרטיות בין משפט לטכנולוגיה** 105 (2010). לפסיקת בית המשפט בעניין זה בהקשר של יחסי עבודה ראו ע"ע (ארצי) 90/08 טלי איסקוב ענבר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 8.2.2011).

סיכום

החזרה ההדרגתית של המשק לפעילות מלאה והרצון למנוע את התפשטות נגיף הקורונה מחייבים קביעת כללי זהירות בכניסת פרטים למקומות עבודה ומסחר, אשר יישומם עשוי להביא לפגיעה בפרטיות. עם זאת, חרף כך שקיימת הצדקה ברורה לבחינת אינדיקציות מסוימות הנוגעות למצבו הרפואי של אדם (לקוח או עובד) המבקש להיכנס למקום עבודה/מסחר הכרוכה בפגיעה בפרטיותו, יש להקפיד כי פגיעה זו תהיה סבירה ומידתית וכי היא תיעשה בהתאם לתקנות ולעקרונות דיני הגנת הפרטיות.

במסגרת זו, על מקומות עבודה והמסחר הפועלים בהתאם לתקנות שפורטו במסמך זה, להימנע מלשאול את הנכנסים בשעריהם שאלות הנוגעות להיבטים בריאותיים הקשורים לנגיף הקורונה מעבר לקבוע בתקנות וכן להימנע מלאסוף מידע אישי על אודות פרטים במסגרת הליכי התשאול, מעבר לנדרש. בכל הנוגע לשימוש באמצעים טכנולוגיים למדידת חום – יש להימנע משימוש במידע לכל מטרה אחרת פרט למניעת כניסה של פרטים עם חום גוף של 38 מעלות צלזיוס ומעלה וכן להימנע מאיסופו ושמירתו. ככל שמידע שכזה נאסף, יש להביא למחיקתו תוך ימים ספורים (אלא אם מתעורר צורך מיוחד בשמירתו) ולהקפיד שלא להעבירו לגורמים אחרים, אלא כנדרש על-פי הוראות הדין.⁸

ההבהרות וההמלצות שפורטו לעיל התייחסו למקומות עבודה ומסחר. עם זאת יובהר כי הדברים עשויים להיות רלוונטיים, בשינויים המחויבים, גם למקומות ומרחבים ציבוריים אחרים כגון קניונים, מוזיאונים, אצטדיונים וכדומה.

הרשות להגנת הפרטיות הקימה "קו חם" לסיוע במתן פתרונות מעשיים, ישימים ומהירים בתחומי פרטיות, וצוות הרשות זמין בכל עת למתן פתרונות בנושאי פרטיות ועיצוב פתרונות תומכי פרטיות בכל נושא הרלוונטי לפעילות החירום בעת הזו. יודגש כי פתרונות ישימים אלה יינתנו על ידי הרשות בלוחות זמנים קצרים ביותר כמתבקש בנסיבות. ניתן לעמוד עמנו בקשר דרך עמוד הפייסבוק של הרשות ("הרשות להגנת הפרטיות") או במייל: ppa@justice.gov.il נשמח לעמוד לרשותכם בכל נושא ועניין ולספק מענה לשאלותיכם. לשאלות והרחבות בעניינים אלו ואחרים בקרו באתר האינטרנט של הרשות להגנת הפרטיות: https://www.gov.il/he/departments/the_privacy_protection_authority

⁸ יובהר שנכון ליום פרסום מסמך זה אין כל הוראה חוקית המחייבת מקומות עבודה ומסחר בהעברת המידע הנאסף במסגרת בדיקת פרטים בכניסה למקומות לגורמי אכיפה או רשויות הבריאות הציבוריות. ככל שהוראה שכזו תפורסם, אזי הוראותיה עשויות לחייב את העברת המידע, חרף האמור במסמך זה.

